

V Praze 3. dubna 2024

Vážená paní poslankyně, vážený pane poslanče,

obracíme se na Vás jménem sociálních partnerů ČR, jménem měst a obcí s podporou římskokatolické církve, tj.

- Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR
- Svaz průmyslu a dopravy České republiky
- Českomoravská konfederace odborových svazů
- Asociace samostatných odborů
- Svaz měst a obcí České republiky
- Asociace krajů České republiky
- Sdružení místních samospráv České republiky, z.s.
- Česká biskupská konference

Obracíme se na Vás **ve věci návrhu zákona o lobbování** (Sněmovní tisk č. 649), který byl dne 6. března 2024 usnesením č. 152/2024 schválen vládou a jehož projednávání bude následovat **v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.**

V tomto zákoně **došlo po ukončení připomínkového řízení k zásadní změně** týkající se jeho adresátů, a to až na základě jednání Legislativní rady vlády ČR, jakožto poradního orgánu vlády. **V ustanovení § 3 odst.2 návrhu zákona byly z okruhu osob, které ze zákona nejsou lobbisté, vypuštěny organizace sdružující zaměstnavatele nebo zaměstnance, registrované církve nebo náboženské společnosti a zástupci územních samosprávných celků, čímž se tyto subjekty dostaly do potenciálního postavení lobbistů.** Ve své podstatě tak byla ze strany LRV provedena nikoliv legislativní, ale věcná změna, která se týká faktického okruhu osob vyloučených z lobbingu.

Zvláštní charakter vztahů odborových organizací a organizací zaměstnavatelů na straně jedné a ústavních činitelů, státních zaměstnanců, ale i zaměstnanců územních samosprávných celků na straně druhé vyplývající ze zvláštních právních předpisů je zcela odlišný od lobbování, jehož podstatou je za úplaty prováděné působení k tomu účelu vytvořených podnikatelských subjektů prosazujících soukromé zájmy (především obchodního charakteru) jiných osob na ústavní činitele, státní zaměstnance, popř. zaměstnance územních samosprávných celků.

Odborové organizace a organizace zaměstnavatelů jednají v rámci uvedených právních vztahů jako reprezentanti zaměstnanců a zaměstnavatelů. Proto prosazují zájmy, které jsou všem zaměstnancům a odborovým organizacím na straně jedné a všem zaměstnavatelům a organizacím zaměstnavatelů na straně druhé společné.

Jejich požadavky, postoje, připomínky či návrhy jsou veřejně známé, publikované prostřednictvím moderních informačních a komunikačních technologií. Chybí jim prvek snahy o utajení jednání, jeho průběhu a závěrů, které jsou typickým průvodním znakem lobbování.

Sociální partneři, zástupci zaměstnavatelů a zaměstnanců svou činností naplňují zákonem vymezenou funkci hájení hospodářských a sociálních zájmů zastupovaných. Jejich pozice při výše uvedených jednáních je předem daná jejich postavením, neprochází žádnými účelovými zásadními proměnami, je zcela předvídatelná a transparentní v duchu tzv. strategie flexicurity, kdy zástupci zaměstnavatelů usilují primárně o flexibilní právní i ekonomické prostředí, zatímco odbory hájí securitu, neboli stabilitu a ochranu postavení zaměstnanců při práci, stejně jako práva občanů na důstojný život. Stát jejich prostřednictvím v rámci tripartity, jakožto iniciativního a dohodovacího orgánu vlády, realizuje vyváženou hospodářskou a sociální politiku, na níž se tito zástupci aktivně spolupodílejí. Sociální dialog svojí podstatou není lobbování, a nelze jej proto zahrnovat do působnosti připravovaného zákona o lobbování. Nejde o soukromé obchodní zájmy klientů lobbistů, nýbrž o veřejně potřebnou a ústavně garantovanou ochranu základních práv zaměstnanců a zaměstnavatelů. I z toho důvodu se považují podle § 324 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“), odborové organizace a organizace zaměstnavatelů za veřejně prospěšné právnické osoby. Rys veřejné prospěšnosti u lobbování zcela chybí.

Činnosti, při kterých jednají zástupci zaměstnanců (odborové organizace, rady zaměstnanců, zástupci pro oblast BOZP) a zaměstnavatelů, ale i představitelé registrovaných církví a náboženských společností s ústavními činiteli, se státními zaměstnanci i zaměstnanci územních samosprávných celků na všech úrovních (nejen připomínková řízení k návrhům právních předpisů či opatření nelegislativní povahy, jednání Rady hospodářské a sociální dohody a jejich pracovních týmů, jednání Legislativní rady vlády, účast na jednání výborů Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR i Senátu Parlamentu ČR, jednání s prezidentem republiky, ale i jednání řady různých poradních pracovních skupin a týmů svolávaná vládou či jednotlivými ministerstvy, institucemi Evropské unie a prostá setkání informativní a koordinační povahy apod.), jsou vykonávány na základě mezinárodních úmluv, které Česká republika ratifikovala, a které mají přednost před jejími zákony, na základě části čtvrté Listiny základních práv a svobod, která je součástí Ústavního pořádku České republiky, a v mezích vymezených zvláštními zákony.

Dále rovněž zákoník práce vymezuje taxativně v § 320 případy, kdy zástupci zaměstnanců a zaměstnavatelů vstupují do jednání s osobami, které jsou v návrhu zákona o lobbování vymezeny jako lobbované. Tato jednání jsou zpravidla svolávána příslušnými státními orgány, tripartitními institucemi či sociálními partnery samotnými a lze je doložit pozvánkami, prezenčními listinami, popř. písemnými nebo audio či audiovizuálními záznamy. Snaha registrovat všechny účastníky uvedených jednání jako lobbyisty, popř. lobbované osoby a vyžadovat duplicitně zpracovávání dalších záznamů o jejich obsahu či závěrech povede ke zcela zbytečné administrativě a ztrátám času, je absurdní a samoúčelná a vyžádá si podle současných zkušeností zřizování dalších úřednických míst a rozpočtové výdaje na straně státu i sociálních partnerů, bez jakékoliv přidané hodnoty pro společnost jako celek i pro jednotlivé účastníky uvedených jednání.

Tyto dopady nejsou v návrhu zákona hodnověrně analyzovány. Podle § 320 odst. 1 zákoníku práce se projednávají návrhy zákonů a návrhy ostatních právních předpisů týkající se důležitých zájmů pracujících, zejména hospodářských, výrobních, pracovních, mzdových, kulturních a sociálních podmínek, s příslušnými odborovými organizacemi a příslušnými organizacemi zaměstnavatelů. Podle § 320 odst. 2 zákoníku práce ústřední správní úřady, které vydávají prováděcí pracovněprávní předpisy, činí tak po jejich projednání s příslušnou odborovou organizací a s příslušnou organizací zaměstnavatelů.

Podle § 320 odst. 3 zákoníku práce příslušné státní orgány projednávají s odborovými organizacemi i otázky týkající se pracovních a životních podmínek zaměstnanců a poskytují odborovým organizacím potřebné informace.

Podle § 320 odst. 4 zákoníku práce odborové organizace jednající v pracovněprávních vztazích za zaměstnance státu, příspěvkových organizací, státních fondů a územních samosprávných celků mají právo zejména jednat a zaujmout stanovisko k návrhům ve věcech podmínek zaměstnávání zaměstnanců a počtu zaměstnanců, stejně jako podávat návrhy, jednat a zaujmout stanoviska k návrhům ve věcech zlepšení podmínek výkonu práce a odměňování.

Stejně absurdní je zahrnutí zástupců územních samosprávných celků do okruhu lobbyistů.

Soustavná komunikace zástupců územních samosprávných celků se zástupci orgánů státu, z níž nemůže být vyloučena diskuse o připravovaných a projednávaných legislativních i nelegislativních materiálech, je důležitou složkou výkonu práva na samosprávu. Podle našeho názoru jde dokonce o nezbytný předpoklad zachování práva na samosprávu v dlouhém časovém horizontu. Z výše uvedených důvodů jsou také organizace zastřešující větší počet samospráv připomínkovým místem v rámci mezirezortního připomínkového řízení.

Z výše uvedeného vychází i čl. 4 odst. 6 Evropské charty místní samosprávy, podle níž se s místními společenstvími, pokud to lze, včas a vhodným způsobem konzultují otázky plánování a rozhodování ve všech věcech, které se jich přímo dotýkají. Soustavnou vzájemnou komunikaci o připravovaných (legislativních i nelegislativních) opatřeních mezi státem, kraji a obcemi předpokládá též § 13 odst. 1 zákona o obcích, § 15 odst. 1 zákona o krajích a § 5 odst. 2 zákona o hlavním městě Praze. **Pokud by byla možnost územních samosprávných celků komunikovat s představiteli státu podmíněna plněním nesouvisejících a mimořádně zatěžujících byrokratických povinností (jak předpokládá aktuální verze návrhu zákona o lobbování), šlo by z materiálního hlediska o vyprázdnění a popření výše citovaného mezinárodního závazku a citovaných zákonných ustanovení.**

Dále je třeba poukázat na fakt, že ke komunikaci zástupců obcí a krajů s představiteli státu, kteří by podle návrhu zákona měli pozice lobbovaných, dochází – většinou prostřednictvím zastřešujících organizací – na oficiálních jednáních, z nichž se pořizují prezenční listiny, zápisy apod. Personální obsazení i obsah těchto jednání jsou tedy naprosto transparentní a je zbytečné je duplicitně zachycovat na další platformy, které by měly být vytvořeny na základě návrhu zákona o lobbování. Z tohoto, kromě výše zmíněného, návrh představuje neopodstatněnou administrativu a zcela zbytečné výdaje.

Z některých pasáží návrhu je patrné, že ani z legislativně-technického hlediska není konstruován tak, aby pod jeho působnost spadaly územní samosprávné celky a jejich organizace. U územních samosprávných celků např. nelze hodnotit kategorii bezúhonnosti a dále také nemají statutární orgán (vyžadování zvláštním způsobem vymezené bezúhonnosti u členů orgánů obcí a krajů by pak bylo nesystémovým nepřímým omezením pasivního volebního práva). **Nesmyslné je v případě zastřešujících organizací rovněž uvádění „osob, v jejichž zájmu lobbovaly“, kde by organizace musely ve všech případech uvést kompletní výčet obcí či krajů v ČR, který je samozřejmě i bez existence zákona o lobbování veřejnosti dostupný, nehledě na fakt, že se jedná o několik tisíc subjektů.**

Vážená paní poslankyně, vážený pane poslanče, **předložený návrh zákona, který bude Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR projednávat, se výrazně změnil oproti stavu, v jakém byl předložen předkladatelem, Ministerstvem spravedlnosti ČR, a vysvětlen v důvodové zprávě. Podoba je tak odlišná rovněž oproti stavu, ve kterém byl projednáván v rámci připomínkového řízení se zákonnými připomínkovými místy. Změně materiálu nepředcházela odborná diskuze ani analýza ze strany předkladatele. Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR tak má projednávat znění, které je odlišné od znění, které prošlo dosavadní fází legislativního procesu, a bylo vypořádáváno s připomínkovými místy.**

S ohledem na zachování adekvátního postavení těchto subjektů, jak vyplývá z ústavního pořádku i mezinárodních smluv Vás žádáme o návrat k původnímu znění § 3 odst. 2 návrhu zákona, které bylo transparentně odborně připravováno a projednáváno v řádném legislativním procesu, a to prostřednictvím poslaneckého pozměňovacího návrhu.

V úctě

Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MSc., MBA
prezident Unie zaměstnavatelských svazů ČR
prezident Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR

Mgr. Jan Rafaj, MBA
prezident Svazu průmyslu a dopravy České republiky

Josef Středula
předseda Českomoravské konfederace odborových svazů

Bohumír Dufek
předseda Asociace samostatných odborů

Mgr. František Lukl, MPA
předseda Svazu měst a obcí České republiky

MUDr. Martin Kuba
předseda Asociace krajů České republiky

Mgr. Eliška Olšáková
předsedkyně Sdružení místních samospráv České republiky

Mons. ThLic. Ing. Stanislav Příbyl, Th.D., CSsR
generální sekretář České biskupské konference

Všem poslankyním a poslancům
Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
Id datové schránky: bykaigw